

Der er flere måder, at komme dertil på:

Mest almindeligt er det, at tage til Skuldelev Havn om sommeren. Her ligger havnebåden og venter på at komme afsted. Måske skal den lige tømmes for vand. I al fald skal årerne hentes frem fra det lille fiskerskur bagest i havnen. Hvis vejret er godt, er det ingen sag, at ro derover. Det tager 10 min. og der er rigelig tid til at mærke, om vandet nu er varmt nok.

Helt anderledes er det, hvis vinden blæser kraftigt. Især, hvis den går på langs af fjorden. Så går den nemlig på tværs af båden, og man er nødt til at ro hårdt. Ikke imod øen, men imod vinden. Langsomt flyttes selskabet nu sidelæns den rigtige vej. Det kan godt tage en halv til en hel time, og det giver tunge arme bagefter.

For de får heldige med en sejlbåd i Roskilde Fjord eller tilstødende vande, er vinden kun en fordel. Her gælder det bare om at holde et vågent øje med den snoede sejlrende, og ikke lave krydsene for store. Der er selvfølgelig også dem, der kender fjorden ud og ind. De behøver ikke at følge sejlrenden.

Hvis man kommer helt uden bagage fra Frederikssundssiden kan man svømme derover. Det er blot at gå ned igennem Lille Rørbæk ud over engen og iøvrigt slippe helskindet fra tyren og køerne. Gør man det, er der kun 800 m's svømning tilbage. En dejlig sommer i stille vejr med tøjlet spændt fast på hovedet, er det ingen sag. Skulle man blive træt undervejs, kan man gøre ophold hos fuglene på højspændingsmasten 400 m fra land.

De mere utraditionelle måder

Eller man kan gå derover. På vandet, når det er frosset til is, under en lang vinter. Det er en oplevelse, og så er det spændende. Hvem ved, hvor strømmen har slidt isen tynd? Her kan det være en fordel at gå lidt fra hinanden med en snor imellem sig. Bedst er det selvfølgelig at være helt sikker på isen. Så kan man spadsere eller løbe på skøjter fra Roskilde og Frederikssund.

Der er vist endnu ingen, der har prøvet at flyve dertil, men det skulle nok være muligt i en lille helikopter. Her gælder det om at holde øje med højspændingsledningerne.

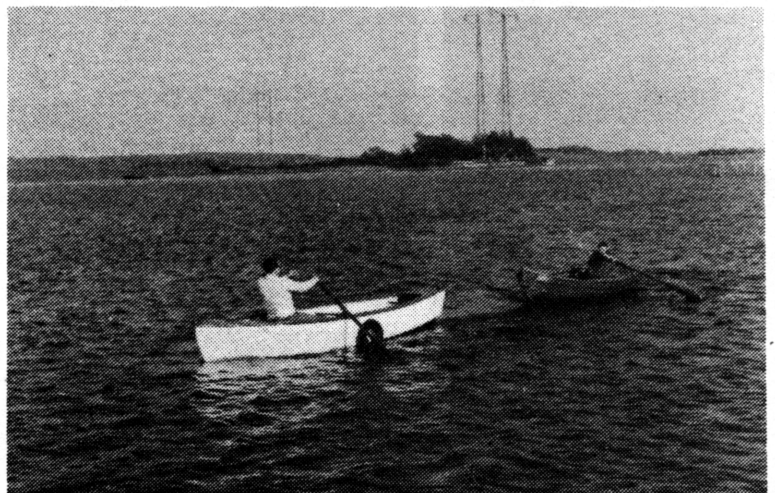
Til gengæld er der, hvor utroligt det end lyder, en gang en, der har cyklet dertil,

På vej

om sommeren. Jeg så det selv: Det var en blændende klar og vindstille morgen. Jeg var alene på øen. Pludselig hørte jeg alt, alt for tydeligt, en der fløjtede. Der var ikke en sjæl at se på fjorden. Det kunne ikke være rigtigt, lyden kom nærmere og nærmere. I et sidste forsøg på at redde min fornuft, så jeg opad. Der over mit hovede cyklede en glad elektriker. Med hjulet på en ledning hængende under cyklen kom han over til mig. Nu skulle de skulle til at arbejde i elmasten.

Der er en sidste måde at komme dertil på. Måske er det den mest almindelige. Helt sikkert er det den hurtigste og nemmeste. Ja, og så kan den bruges hele året: man kan tænke sig derover. På ingen tid kan vinter forvandles til sommer og trængsler til frihed. Det er nok at dykke ned i de mange minder, og straks kan man gå rundt på Hyldeholm. Desværre kommer man ofte hurtigt derfra igen. En lyd, et ord eller en bevægelse, og sceneriet skiftes ud med de barske realiteter. Ja, og så fik man ikke slået græs derovre.

Men lad os nu tage hinanden i hånden og sejle rigtigt derover. - Ikke bare i tankerne.

På ferie

Vi tager havnebåden. Bagagen er stuvet godt ned, og når alle er om bord ligger forenden lidt højere end bagenden. Det er stille vejr. Gøgen kikker ud over fjorden. Den vil vist fortælle os, at tiden er gået i stå. Alligevel kommer vi derover. Båden sejles om i læ af molen. Der er ganske vist ingen vind, men hvis det skulle begynde at blæse, så kommer den nok fra sydvest, og på Hyldeholm ved alle, at bådene skal ligge i læsiden. De er øens livslinie. Uden dem er vi prisgivet. Uendeligt forsigtigt manøvreres båden med siden ind. Nu tøjres den med to dobbelt halvstik, og bagagen læsses op på land. Det eneste vi ikke kan bære er vanddunken. Ellers kan vi have det hele på en gang. Der er jo ikke så langt. Nøglen til Solhytten ligger på det sædvanlige hemmelige sted. Vi går ind ad den eneste sti fra molen. Det er lige som at træde ind i en anden verden, - som at gå tilbage i tiden, og ud af den igen. Gøgen kikker stadig, men nu overdøves den af de lokale småfugle. Rosenbusken dufter af hyben og sol, og luften er tæt af varme og liv. Overalt er der træer og buske, blomster og græsplæner. Små stier slynger sig igennem budskadset fra den ene

solplads til den anden.

Vi går over den største af græsplænerne. Den hedder Sportspladsen, og efter at have hentet nøglen, når vi ad nogle småstier frem til Solhytten. Den er næsten ikke til at få øje på for bar bevoksning. Døren er en dobbeltdør.

Solhytten er både praktisk og nydeligt indrettet. Til højre er der 4 store køjer med plads til i al fald 8 mennesker. Til venstre er der et bord med bænke og stole, et køkken med to gasblus og en lille brændeovn til at varme op med, når det er koldt. Hytten er tæt og godt isoleret.

Vi læsser bagagen ind i den nederste køje, og jeg går tilbage for at hente vandet.

Faret vild

Jeg går den anden vej rundt. Øen er jo ikke ret stor. Ikke større end en fodboldbane. Hele vejen rundt er der 500 meter vandkant. Få skridt fra Solhytten ligger Vikingehallen. Det er en stor og stråtækt kampestenshytte. Jeg prøver om nøglen passer. Alt, hvad den passer til, er fælles ejendom. Det gør den! Døren er tung og svær at få op. Det er en rigtig vikingehal! For enden er støbt et stort ildsted direkte ind i muren. Langs

en blindgyde. Det er den mindste græsplæne jeg nogensinde har set. Østmarken hedder den. For enden munder den ud i en spids. Der har vist en gang været en gang. Nu er den helt groet til, omgivet af volden på den ene side og hybenbuskene på den anden, er der ingen veje videre. Det hjælper ikke, at gå over volden. Her er kun sten og vand, og det er for besværligt at gå med vanddunken.

Forfra igen

Jeg bliver nødt til at gå tilbage. Nu kan jeg kende det igen. Der er sportspladsen. Den skal jeg over, så ind gennem den lille åbning i hækken. Det er nu ikke Solhytten. Det er en ganske lille kampestenshytte. Smukt ligger den med udsigt ud over vandet. Bare det var der vi skulle bo! Nøglen passer ikke, men jeg sætter mig lidt på bænken foran huset, og ser på svanemor med de 4 svaneællinger. Hvor er her fredeligt. Nå, jeg må se at komme tilbage. Ellers kan børnene ikke forstå, hvor jeg er blevet af. De skal ikke vide, at jeg er gået vild.

den ene væg står der bænke, som samtidigt er opbevaringskasser. Foran er der to lange borde med plads til mindst 50 mennesker. Det hele er rått og enkelt. Jeg lader døren stå åben, og går videre forbi først et, - så et andet lille træhus. De er private. Begge ligger ud til en lang, smal græsplæne. Det er Nordmarken. For enden er der en lille-bitte sti, som går forbi et lille bitte hus. Det er et ø-dass. Her dækker man til med grus og kalk efter sig. En gang om året graves det først op, så ned, et sted på øen, hvor der er brug for lidt muld. Nu er jeg kommet ned til slisken, hvor de store både bliver trukket i land om vinteren og sat i vandet om sommeren. Jeg henter vanddunken. Den er tung, så jeg beslutter at gå lige tilbage. Mens jeg går og tænker på, hvad børnene vil synes om øen, kan jeg pludselig ikke komme længere. Det tager lidt tid at indrømme det, men jeg er faret vild og endt i

Men der er god udsigt her fra toppen af højspændingsmasten. Jeg kan se den ene båd efter den anden lægge til på øen, og jeg kan se det ene år efter det andet passere forbi.

De kommer aldrig tomhændede:

Bådene er ikke bare fyldte med mennesker og bagage, de er læsede med materialer og beplantning til øen.

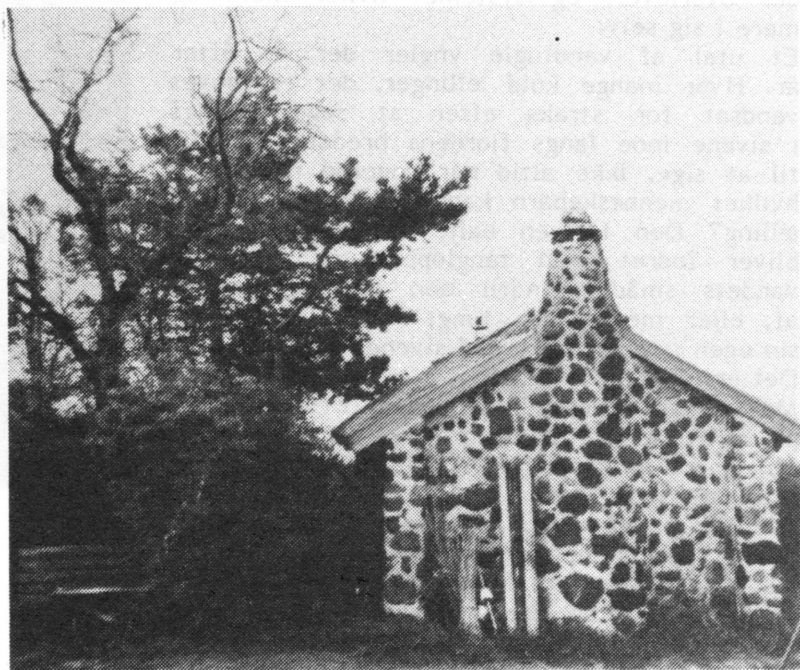
Somrene kommer heller ikke tomhændede. Der bliver sået og plantet, der bliver bygget og repareret. Ikke et år kommer uden forandringer, ikke en vinter lader øen i fred. For der er nok at se til. Den lille ø er ved at vokse sig stor, og den skal passes og plejes som nu en gang børn skal.

Træer bliver indført fra nær og fjern. De to overlevende hylde træer skal ikke føle sig ene. Der kommer asketræer, birketræer, elmtræer, bøgetræer, egetræer, æbletræer, kvædetræer, figentræer, syrener, guldregn, bornholmsk røn, mirabeller, tamarisk, gyvel, bjergfyr og skovfyr. Mange træer gik ud, men de her voksede sig store og stærke. Det er langt fra al vegetation, der hentes til Hyldeholm i båd. Meget kommer med vinden og med fuglene.

Hyben og bukketjørn står sig godt. De breder sig hurtigt med rods kud og må hele tiden klippes ned og skæres væk for ikke at erobre hele øen. I dag danner de to i fællesskab hække, krat og læhegn.

Natlys, bellis, mælkebøtter, skvalderkål, svaleurt, vorterod, strand malurt, bukkeløv og mange andre finder deres pladser rundt omkring på øen.

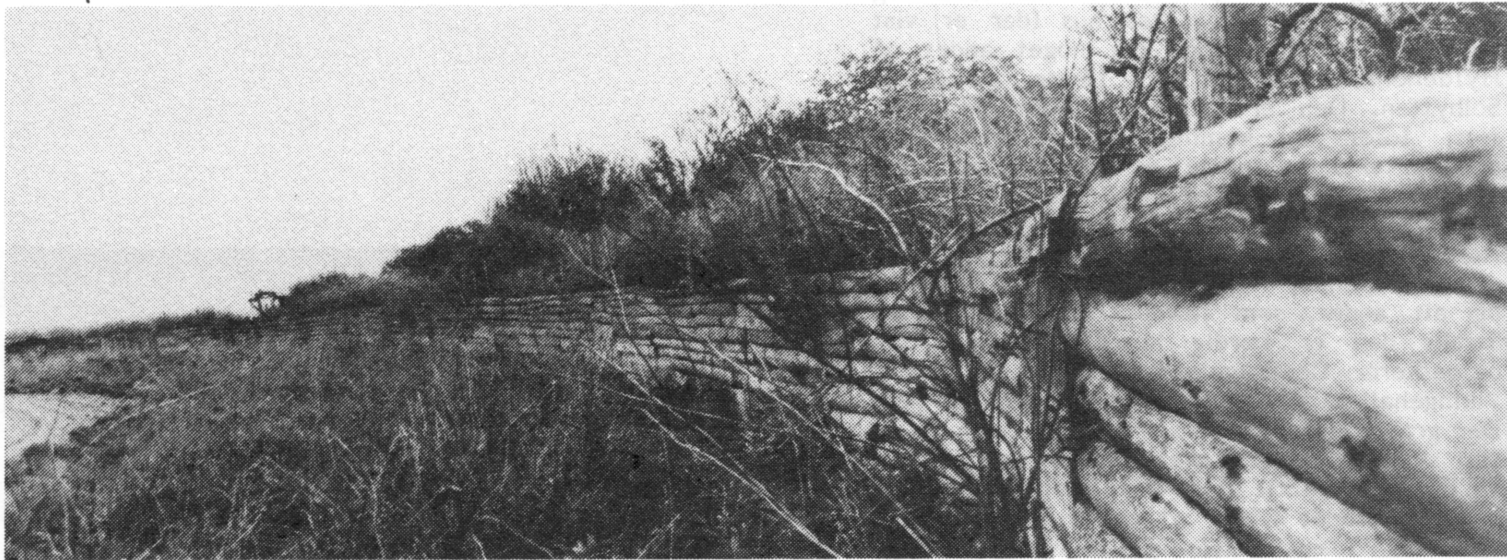
Ovre fra engen importeres i tusindvis af græstørv. De kan tåle saltvand og bliver lagt på den lavtliggende tange ud til molen. Ribs, solbær, stikkelsbær og jordbærplanter. Jordbærrene forsvinder igen. De vil ikke kun modnes omkring weekenden, og så tager

stærkene dem. Fuglene ser nemlig snart, at her er et nyt sted på vej. Et sted, hvor der er godt at holde sig til. De gøder jorden og bringer alverdens frø dertil. Urter og småplanter kommer der. Planterester og tang formulder og jorden bliver bedre og bedre.

Den vilde have

Hyldeholm bliver til en have. En vild økologisk have. Selvfølgelig passes og plejes den. De små stiklinger får vand og læ, og de holdes frie fra ukrudt. Men kun for en periode. Ind i mellem er der ingen til at passe dem, eller det bliver vinter, og de må klare sig selv. Derfor er det kun de mest velegnede,

der overlever, og systemet hviler mere og mere i sig selv.

Et utal af vandfugle yngler der år efter år. Hvor mange kuld ællinger, der er blevet vandsat for straks efter at søge tilflugt i sivene inde langs fjordens bredder er ikke til at sige. Ikke altid når ungerne med, men hvilket menneskebarn kan stå for en forladt ælling? Den får en balje at svømme i, og bliver fodret med tanglopper og andre af vandets smådyr, indtil den en dag stikker af, eller med tungt, tungt hjerte sat ud til sin egen skæbne, ovre ved sivene.

Det er langt fra altid idyl.

Måger, mosegrise, mus og rotter prøver på skift at få fodfæste på øen. Heldigvis er vintrene hårde og kolde og det bliver svært at finde føde.

Der er endda nogen, der siger, at øen om natten dukker ned under vandet for at rense sig. Naturligvis er det bare fantasi. På den anden side, kan man jo aldrig vide, hvad øen gør, når ingen ser det.

De to svanepar fortæller ingenting. Mødrene passer ungerne, mens fædrene svømmer rundt og holder øje.

Det er nu ikke kun dyrelivet og vegetationen, der blomstrer. Rundt om på øen skyder mure og volde, broer og moler, huse og både op, som var det svampe om efteråret.

Efter den første kvadratiske mur og den lille høhytte, bygger Søren og Eila et nyt og større hus. Denne gang, kan man stå oprejst (de fleste i al fald). De får indstalleret brændekomfur og gravet kælder.

Hytterne

Dette hus holder længere. 3 gange holder det, og det står endnu. I stedet for at blive bygget om, får det nemlig 3 lag mure uden på den oprindelige. Efterhånden er det godt isoleret og holder på varmen til Søren og Eila. Ikke langt fra deres hus (der er vist ingenting, der er langt fra noget andet på Hyldeholm) opføres det første fælleshus: Solhytten. Den er til gæster, der ikke har telt, fordi de kommer langvejs fra, fordi de kun skal overnatte én gang, eller fordi de slet ikke har noget telt. Solhytten holder i ca. 40 år, og den bliver flittigt brugt. Kort tid efter bliver Garagen bygget. Den er til spande, redskaber, værktøj, legetøj og alt andet, som jævnligt bruges på øen. Straks den er færdig kører trillebøren ind og parkerer. Deraf navnet.

Vikingehallen påbegyndes på toppen af øen. Der graves ud og samles sten til fundamentet. Da skelettet er bygget bryder krigen ud, og det er ikke til at få træ længere. Stenene bliver i stedet båret ud og brugt som mole og mur. Træet bliver pillet ned og brugt andetsteds.

Voldene

Der er jo meget andet at bygge end huse. Volden er fx ved at være færdig. Den første

Drømmen

Jeg lukker øjnene lidt, og med et er det, som om øen lukker sig sammen over mig. Den er levende. Jeg taler med den, og den fortæller mig, at den om natten dykker ned under vandet for at hvile.

"Er det ikke koldt", spørger jeg, og vågner op ved en stemme, som slet ikke er min. Det er Søren og Eila, der er kommet.

Børnene er gået og solen forsvundet.

"Vil du ikke med ind i varmen?" spørger Eila. Det var jo netop det jeg gerne ville. Nu er busken lukket op. Pigerne drikker kakao, og der er ild i brændekomfuret. Jeg kan ikke stå oprejst. Væggene er fyldte med postkort og fotografier, og på hylder og i de brede vindueskarme vrirler det med sten og souvenirs. Selvfølgelig er der en seng og et bord og nogle stole, men der er også en masse småting, som jeg slet ikke kan overskue. - Gamle ting og minder. Her midt på øen, højest oppe er tiden ikke gået i stå. Den er gået baglæns.

Børnene hygger sig, mens de ønsker, at de altid kunne bo sådan.

Imens begynder Søren og Eila at fortælle om gamle dage, og med deres hjælp, ryger jeg ud gennem tidsbarrieren og kommer til mig selv i 1934.

